

Remissyttrande

Datum 2023-11-15

Utbildningsdepartementet Universitets-och högskoleenheten Dnr: U2023/02078

Remissvar från Yrkehögskoleförbundet (YHF) avseende Framtidens yrkehögskola - stabil, effektiv och hållbar SOU 2023:31 (dnr 0730/23)

I anslutning till utredningens förslag eller bedömning, rubricerade genom utredningens avsnittsnummer, presenteras Yrkehögskoleförbundets bedömning nedan.

Kapitel 3 Vissa frågor om statsbidrag och särskilda medel till yrkehögskolan

3.6.1 MYH bör som regel få möjlighet att föra över medel till kommande budgetår

Utredningen föreslår: Myndigheten för yrkehögskolan bör som regel bemyndigas att få disponera ett anslagssparande om högst 3 procent avseende 1:19 Statligt stöd till yrkehögskoleutbildning.

Yrkehögskoleförbundet tillstyrker förslaget.

Kommentar: YHF delar utredningens analys om att det underlättar planeringen och bidrar till ett mer effektivt nyttjande av statsbidraget. Det kan också bidra till mindre ryckighet och färre outnyttjade platser i samband med särskilda satsningar som görs under året.

Kapitel 4 Ett gemensamt system för ansökan och behörighetsprov för grundläggande behörighet

4.8.1 Uppdrag att genomföra en förstudie

Utredningen föreslår: Myndigheten för yrkehögskolan (MYH), Myndigheten för digital förvaltning och Universitets- och högskolerådet får ett gemensamt uppdrag att genomföra en förstudie för inrättandet av ett gemensamt system för ansökan till yrkehögskolan. Förstudien ska ta sin utgångspunkt i det förslag till utformandet av ansökningssystemet som presenteras i denna utredning. MYH ska samordna arbetet som ska resultera i en kravspecifikation för systemet och förslag på hur det ska förvaltas.

Yrkehögskoleförbundet tillstyrker förslaget.

Kommentar: YHF gör bedömningen att ett gemensamt ansökningssystem skulle underlätta och effektivisera arbetet för anordnare inom yrkeshögskolan. Förfarandet skulle också förenkla ansökningsprocessen och öka rättssäkerheten för de sökande. Den studerande skulle på samma sätt som vid ansökan till högskolans antagningssystem få sin grundläggande behörighet prövad vid ett tillfälle och inte för varje utbildning som söks. YHF ser positivt på ett system där man får prioritera sina val och inte som idag kan antas till ett stort antal YH-utbildningar. YHF anser dock att behörighetsgranskning av särskilda förkunskapskrav liksom validering av reell kompetens ska ligga kvar hos respektive anordnare.

4.9.4 Behörighetsprovet kan användas för grundläggande behörighet även inom yrkeshögskolan

Utredningen gör bedömningen: Om försöksverksamheten med behörighetsprovet för grundläggande behörighet i högskolan permanentas bör provet även användas för bedömning av grundläggande behörighet till yrkeshögskolan.

Yrkeshögskoleförbundet delar bedömningen.

Kapitel 5 Ett förstärkt system för studiedokumentation

5.8.1 MYH ges i uppdrag att i samverkan med DIGG utforma ett nytt system för studiedokumentation

Utredningen föreslår: Myndigheten för yrkeshögskolan ska ges i uppdrag att i samverkan med Myndigheten för digital förvaltning utforma ett nytt system för studiedokumentation i enlighet med den beskrivning av det systemet som ges i avsnitt 5.7.3. Uppdraget ska samordnas med uppdraget att genomföra en förstudie för inrättandet av ett gemensamt system för ansökan till yrkeshögskolan.

Yrkeshögskoleförbundet tillstyrker förslaget.

Kommentar: YHF ser det som ett prioriterat område för att säkerställa att den enskilde studerande ska kunna få ut betyg, utbildnings- och examensbevis oberoende av en enskild utbildningsanordnare.

Kapitel 6 Vissa frågor om examina och progression

6.10.1 Det bör finnas möjlighet till progression inom yrkeshögskolesystemet

Utredningen gör bedömningen: För att möjliggöra både en ökad fördjupning (en ökad progression) och en ökad rörlighet inom yrkeshögskolan bör utbildningar inom yrkeshögskolan tillåtas bygga på en eftergymnasial utbildning eller motsvarande kunskaper.

Yrkeshögskoleförbundet delar bedömningen.

6.10.2 Fördjupningsutbildningar bör kunna leda till en kvalificerad yrkeshögskoleexamen

Utredningen gör bedömningen: Yrkeshögskolan bör omfattas av fördjupningsutbildningar motsvarande minst 200 yrkeshögskolepoäng som gör det möjligt att uppnå en kvalificerad yrkeshögskoleexamen om den studerande har förkunskaper motsvarande en eftergymnasial utbildning inom samma område som fördjupningsutbildningen.

Yrkehögskoleförbundet delar bedömningen.

Kommentar: YHF anser att det är viktigt att det inte är längden på utbildningarna som ska avgöra vilken examensnivå som uppnås. Det bör vara innehållet som ska ligga till grund för SEQF nivå 6 och en kvalificerad yrkehögskoleexamen snarare än antalet YH poäng. Att YH till skillnad från högskolan ska uppnå en s.k. full fit i stället för en best fit är inte rimligt. Nuvarande system leder till onödiga samhällsekonomiska kostnader då det krävs att en studerande som gått en mer avancerad utbildning måste läsa ytterligare en utbildning för att dessa utbildningar tillsammans ska nå en kvalificerad yrkehögskoleexamen. YHF ser positivt på förslaget om ökad progression inom yrkehögskolan där fördjupningsutbildningar som leder till en kvalificerad yrkehögskoleexamen kan erbjudas.

6.10.3 En ny bestämmelse om att utbildning får avslutas med en kvalificerad yrkehögskoleexamen och mer ändamålsenliga läranderesultat

Utredningen föreslår: En ny bestämmelse ska införas i förordningen (2009:130) om yrkehögskolan som innebär att en utbildning även får avslutas med en kvalificerad yrkehögskoleexamen om utbildningen är en fördjupningsutbildning som omfattar minst 200 yrkehögskolepoäng och utbildningen tillsammans med eftergymnasial utbildning inom samma område motsvarar minst 400 yrkehögskolepoäng. Studeranden ska även i övrigt uppfylla villkoren för en kvalificerad yrkehögskoleexamen i fråga om kunskaper, färdigheter, ansvar och självständighet. Av utbildningsplanen ska det framgå om det är fråga om en fördjupningsutbildning. Examenskraven avseende läranderesultat för kunskaper, färdigheter, ansvar och självständighet ska ändras i enlighet med Myndigheten för yrkehögskolans (MYH) återrapportering 202228, såväl i fråga om en yrkehögskoleexamen som en kvalificerad yrkehögskoleexamen.

Yrkehögskoleförbundet tillstyrker förslaget.

6.10.4 Behörighetskraven behöver ändras

Utredningen föreslår: Det ska göras ett tillägg i 3 kap. 3 § förordningen (2009:130) om yrkehögskolan i form av ett nytt tredje stycke med innebörden att särskilda förkunskaper för en fördjupningsutbildning får avse hel eller del av en eftergymnasial utbildning inom samma område eller motsvarande kunskaper, som fördjupningsutbildningen. Det ska även göras ett tillägg i 3 kap. 7 § andra stycket förordningen om yrkehögskolan med innebörden att annan tidigare utbildning får användas som urvalsgrund för antagande till utbildning vid fördjupningsutbildning.

Yrkehögskoleförbundet tillstyrker förslaget.

6.12.1 LIA i framtidens yrkehögskola

Utredningen föreslår: Lärande i arbete (LIA) bör vara obligatoriskt för samtliga utbildningar inom yrkehögskolan, utom för kurser och fördjupningsutbildningar. Det bör finnas en möjlighet för Myndigheten för yrkehögskolan att meddela dispens från kravet om LIA i utbildningarna.

Yrkehögskoleförbundet tillstyrker förslaget.

6.12.2 Förslag om LIA i framtidens yrkeshögskola

Utredningen föreslår: För utbildningar som omfattar minst 100 yrkes-högskolepoäng och som inte är fördjupningsutbildningar ska minst en fjärdedel av utbildningstiden bestå av lärande i arbete på en arbetsplats (LIA) om inte undantag medgetts av Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH). Undantag från kravet får beviljas av MYH, efter ansökan, om det finns särskilda skäl. MYH får meddela ytterligare föreskrifter om ansökan. Av utbildningsplanen ska framgå omfattningen av LIA om sådant lärande ingår i utbildningen eller att beslut om undantag fattats av MYH samt datum för beslutet.

Yrkeshögskoleförbundet tillstyrker förslaget.

Kapitel 7 Långsiktiga förutsättningar och ett mer stadigvarande utbud av utbildningar

7.8.1 Fortsätt att förenkla processerna vid ansökan

Utredningen gör bedömningen: Myndigheten för yrkeshögskolan bör fortsätta att ta initiativ för att skapa förutsättningar för långsiktig planering för utbildningsanordnare genom att förenkla ansökningsprocessen för anordnarna.

Yrkeshögskoleförbundet delar bedömningen.

Kommentar: YHF ser mycket positivt på utredningens förslag på om att förenkla ansökningsprocessen för anordnarna. Att ta fram en utbildningsansökan tillsammans med arbetslivet är en omfattande och kostsam process. Mot bakgrund av att beviljandegraden ligger på cirka 30% innebär det att både anordnare och arbetsliv lägger ner mycket stora resurser på utbildningsansökningar som inte kommer att beviljas. Genom att förenkla ansökningsprocessen kan arbetet effektiviseras och kostnader minskas.

7.8.2 Stimulera utbildningsmiljöer som skapar förutsättningar för investeringstunga utbildningar i ett flexibelt system

Utredningen föreslår: En utredning ska få i uppdrag att identifiera behovet av utbildningsmiljöer och utreda hur staten på ett samhällsekonomiskt sätt kan stimulera att sådana miljöer skapas.

Yrkeshögskoleförbundet tillstyrker förslaget.

Kapitel 8 Godkännande av utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan

8.10 Förslag om tydligare prövning av utbildningsanordnaren

Utredningen föreslår: Reglerna om prövningen av utbildningsanordnarens ekonomiska situation ska regleras i förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan. En bestämmelse ska införas i förordningen om yrkeshögskolan om att det för att en utbildning ska få ingå i yrkeshögskolan krävs att utbildningsanordnaren vid tidpunkten för ansökan inte har skulder för svenska skatter eller avgifter hos Kronofogdemyndigheten och inte är i likvidation eller försatt i konkurs. Ett bemyndigande ska även införas i samma förordning om att Myndigheten för yrkeshögskolan får meddela föreskrifter om vilka uppgifter och dokument som krävs för att visa att förutsättningarna är uppfyllda.

Yrkeshögskoleförbundet tillstyrker förslaget.

Kapitel 9 Utbildningsanordnarens och ledningsgruppens ansvar

9.3.6 Överväganden om entreprenad inom yrkeshögskolan

Utredningen gör bedömningen: Det föreligger inget behov av att reglera när en utbildning får läggas ut på entreprenad. Däremot bör entreprenader inom yrkeshögskolans verksamhet och dess påverkan på kvaliteten i yrkeshögskolan fortsatt följas upp och utvärderas.

Yrkeshögskoleförbundet delar bedömningen.

9.4.2 Förslag om utbildningsanordnarens ansvar

Utredningen gör bedömningen: En definition av utbildningsanordnare ska införas i lagen (2009:128) om yrkeshögskolan. Med utbildningsanordnare ska avses den som har det huvudsakliga ansvaret för utbildningen. I samma lag ska anges att utbildningsanordnaren ansvarar för att utbildningsverksamheten genomförs enligt lagen och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den. Ansvarig utbildningsanordnare i förordningen om yrkeshögskolan ska ersättas med utbildningsanordnaren. Bestämmelsen i 2 kap. 7 § 1 förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan ska ändras så att det av utbildningsplanen ska framgå utbildningsanordnaren och övriga som medverkar i anordnandet av utbildningen. Regeringen ska i lagen om yrkeshögskolan bemyndigas att meddela föreskrifter om betygssättning och utfärdande av examens- och utbildningsbevis. Regeringen ska även bemyndigas att meddela ytterligare föreskrifter om utbildningsanordnarens uppgifter.

Yrkeshögskoleförbundet delar bedömningen.

Kommentar: YHF delar bedömningen att det är mycket viktigt att det finns en tydlighet kring vilken utbildningsanordnare som ansvarar för utbildningen.

9.5.2 Förslag om tillsyn

Utredningen föreslår: I förordningen (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan ska anges att Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) har tillsyn över utbildningsverksamheten i fråga om utbildningarna inom yrkeshögskolan och de övriga utbildningar som myndigheten har tillsyn över. Den definition av tillsyn som finns i förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan flyttas till instruktionen. En hänvisning ska införas i förordningen om yrkeshögskolan till instruktionen gällande bestämmelsen om vad som avses med tillsyn. Bestämmelsen i förordningen om yrkeshögskolan ändras så att det framgår att utbildningsanordnaren är skyldig att medverka i den tillsyn som initieras av MYH.

Yrkeshögskoleförbundet tillstyrker förslaget.

9.6.2 Överväganden och förslag om ledningsgruppen

Utredningen föreslår: Det ska i lagen (2009:128) om yrkeshögskolan anges att det hos utbildningsanordnaren ska finnas en ledningsgrupp för utbildningen. I samma lag ska även anges att ledningsgruppen ska anta sökanden till utbildningen, pröva frågor om tillgodoräknande och svara för att ett systematiskt kvalitetsarbete bedrivs. Vidare ska ledningsgruppen, i den utsträckning regeringen meddelar föreskrifter om det, få besluta att utbildningsanordnare ska anta sökande till utbildningen. Det ska i lagen om yrkeshögskolan även införas undantag från tillämpningen av motiverings- och kommunikationsskyldigheten i förvaltningslagen för ärenden om antagning till utbildningen. Bemyndigande ska införas i lagen om yrkeshögskolan som ger regeringen behörighet att meddela föreskrifter om ledningsgruppens sammansättning och ytterligare föreskrifter om ledningsgruppens uppgifter. I förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan ska förtydligas att ledningsgruppen för korta utbildningar och vissa kurser får besluta att utbildningsanordnaren får

anta sökande och utfärda examens- och utbildningsbevis. Bestämmelsen i förordningen om yrkeshögskolan om att ledningsgruppen ansvarar för att utbildningen genomförs enligt författningen och föreskrifter som meddelats av MYH upphävs. Även bestämmelsen i samma förordning om att en kommunal nämnd ska ge en ledningsgrupp i uppdrag att under nämnden sköta vissa uppgifter upphävs.

Yrkeshögskoleförbundet tillstyrker förslaget.

Kapitel 10 Utbildningarnas innehåll, namn och andra förändringar för att främja kvaliteten

10.4.5 Övervägande om delvis nationellt likvärdigt innehåll

Utredningen föreslår: Det saknas behov av att kunna fastställa nationellt likvärdigt innehåll för en del av en yrkeshögskoleutbildning. Vi bedömer inte heller att det finns några andra avgörande behov av förändringar när det gäller nationellt likvärdigt innehåll i yrkeshögskolan.

Yrkeshögskoleförbundet tillstyrker förslaget.

Kommentar: YHF vill framföra att det behöver vara tydligt vem som ansvarar för kontinuerlig översyn av utbildningar som ges med nationellt likvärdigt innehåll. I nuläget upplevs att det finns en tröghet i systemet när det gäller revideringar av kursplaner kopplat till dessa utbildningar. De blir inte alls på samma sätt som övrigt utbud reviderade och anpassade utifrån nya och förändrade behov i arbetslivet.

10.5.2 Certifieringar och krav från branschen bör inte vara ett krav för att ingå i yrkeshögskolan

Utredningen gör bedömningen: Det bör inte vara ett krav att en utbildning uppfyller krav för certifiering eller andra typer av krav för auktorisering som ställs inom olika branscher, för att ingå i yrkeshögskolan.

Yrkeshögskoleförbundet delar bedömningen.

10.6.3 Utbildningarnas namn behöver inte begränsas

Utredningen föreslår: Det finns inte behov av att reglera en utbildningsanordnares möjlighet att välja namn på sina utbildningar.

Yrkeshögskoleförbundet tillstyrker förslaget.

10.7.1 Fler åtgärder behövs för att främja kvaliteten i yrkeshögskolan

Utredningen föreslår: För att främja kvaliteten i yrkeshögskolan föreslås att Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) ges i uppdrag att analysera och föreslå åtgärder för att öka de studerandes förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningarna genom att undersöka vilka funktioner som kan vara gemensamma kopplat till studerandehälsa. MYH bör också analysera och föreslå åtgärder för att värna innovationskraften i yrkeshögskolan.

Yrkeshögskoleförbundet tillstyrker förslaget.

Kommentar: YHF har under lång tid framfört vikten av att ge studerande inom yrkeshögskolan samma förutsättningar som andra studerande till studerandehälsa. Vi ser mycket positivt på att utredningen lyfter detta.

Kapitel 11 Yrkehögskolans roll i omställningen mot ett hållbart samhälle

11.10.1 Fler platser på yrkehögskolans program och kurser

Utredningen föreslår: Yrkehögskolan ska utvidgas med permanenta medel både för program och kurser.

Yrkehögskoleförbundet tillstyrker förslaget.

Kommentar: YHF ser positivt på att antalet platser på program och kurser ökar men vill samtidigt betona vikten av att den ersättning som ges för nuvarande platser indexeras på ett annat sätt än som gjorts under de senaste åren. Ersättningen för befintliga utbildningar har inte ökat trots mycket stora kostnadsökningar till följd av inflation.

Kapitel 12 Utbildning motsvarande ett fjärde tekniskt år

12.8 Övervägande om överföring av ett fjärde tekniskt år till yrkehögskolan

Utredningen gör bedömningen: Vi avråder regeringen från att göra en överföring av vidareutbildning motsvarande ett fjärde tekniskt år till yrkehögskolan.

Yrkehögskoleförbundet delar bedömningen.

//Yrkehögskoleförbundet